

TAPE No. 14, SIDE 2

Subject: Talk by Chief Judge of Province from CKA's Tape

Date	No.	Speed	Time	Subject
? 1967	12	3 3/4		CKA speaking.
	30	"		End - background.
	33	"		Talk by Wát Phaduxcit, Head of Mae Sariang court concerning laws relating to the Sangha.

ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลอุทธรณ์

นาย วัช นคงจิตร

ข้าพเจ้าที่เคารพอันที่เฒได้รับเกียรติจากเจ้าคณะอำเภอให้มาช่วยถวายนวามรู้กับพระคุณเจ้าในเรื่องที่วากฎหมายเกี่ยวกับคณะสงฆ์สำหรับกฎหมายเกี่ยวกับคณะสงฆ์ เกี่ยวนี้ก็คือ พระราชบัญญัติเกี่ยวกับคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505 ใช้อยู่กับอยู่ ก่อนที่เฒจะถวายนวามรู้แก่พระคุณเจ้า กระผมก็จะขอเรียนให้พระคุณเจ้าทราบเสียก่อนว่า ความคิดความเห็นต่างๆที่เกี่ยวกับพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ เป็นความคิดความเห็นของเฒ ซึ่งไม่ว่าจะถูกนัก เพราะฉนั้นก็ขอให้พระคุณเจ้าซึ่งไคฟังการบรรยายในวันนี้ ยึดถือเอาแต่ว่าเพียงในหนึ่งของการแปลความหมายของกฎหมายเท่านั้น ไม่ใช่จะเป็นเรื่องถูกต้องเสมอไปอีกประการหนึ่ง อีกประการหนึ่ง เพราะเหตุว่ากฎหมายคณะสงฆ์ มีกฎของบดเถระสมาคมต่างๆมากมาย รวมกันแล้วก็ประมาณสักเก้าบาท จนไม่อาจจะนำมากล่าวไคในวันนี้หมด เพราะวเวลากการบรรยายความรูแก่ท่านพระคุณเจ้ามีน้อย ฉนั้นจึงขออธิบายในบทพระราชบัญญัติคณะสงฆ์และไคถ้าจำเป็นก็จเอากฎของมหาเถระมากล่าวด้วย นอกจากพระราชบัญญัติคณะสงฆ์แล้ว ถ้ามีเวลาพอกระผมก็จะขอถวายนวามรู้กฎหมายต่างๆที่เกี่ยวกับสงฆ์เป็นแผนกหนึ่งต่างหากด้วย ว่าพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505นี้มีอยู่ด้วยกัน 8 หมวดในมาตรา 1-6นี้เป็นเรื่องทั่วไปของพระราชบัญญัติ อันประกาศใช้พระราชบัญญัติแล้วก็พิธีการต่างๆในการริเริ่มกฎหมายคณะสงฆ์ปี 2484 และมาในปี 2505 จะมีวิธีการว่าจะให้มหาเถระสมาคมมีวิธีการอย่างไรบ้างไม่เช่นนั้นก็มีวให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เป็นผู้รักษากตามพระราชบัญญัติซึ่งอันนี้กับเห็นว่าไม่จำเป็นจะถวายนวามรู้แก่พระคุณเจ้า ก็จะถวายนวามรู้เริ่มตั้งแต่พระสังฆราชในหมวดที่ 1 เริ่มตั้งแต่มาตรา 17 เป็นต้นไป สำหรับสมเด็จพระสังฆราชนี้ มีหลักใหญ่ๆอยู่ว่า ผู้ไคเป็นผู้สถาปนาสังฆราชขึ้น สมเด็จพระสังฆราชมีอำนาจหน้าที่อย่างไรมีบุคคลผู้ไคซึ่งเวลาที่ไม่มีหรือสมเด็จพระสังฆราชไม่อยู่จะเป็นผู้ทำการแทน แล้วก็สมเด็จพระสังฆราชพ้นจากตำแหน่งไปเมื่อไคนี้เป็นหมวดใหญ่ๆที่อยู่ในเรื่องพระสังฆราช สมเด็จพระสังฆราชนั้น พระคุณเจ้าคงจะทราบว่าเป็นคณะฝ่ายสงฆ์ แลหะพระภิกษุรูปไคเป็นพระสังฆราชก็จะดำรงตำแหน่งและเป็นสังคปรินายกด้วยและนอกจากนั้นสมเด็จพระสังฆราช ก็ยังทรง

บรรณาการคณะสงฆ์ซึ่งก็จะเห็นว่าถ้าเทียบเท่ากับท่านเมืองแล้ว สมเด็จพระสังฆราชก็คือพระเจ้าแผ่นดินของสงฆ์นั่นเอง การแต่งตั้งสมเด็จพระสังฆราชนั้น มาตรา 7 ของพระราชบัญญัติของคณะสงฆ์ 2505บัญญัติไว้ว่าให้พระเจ้าอยู่หัว ทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช ดังนั้นก็เป็นการสมควรอยู่ เพราะเหตุว่าตามพระวัตรที่พุทธจักรกับอาณาจักรนั้น ย่อมจะต้องผสมผสานกันไป บุคคลซึ่งเป็นใหญ่ในทางพระพุทธศาสนา ก็จะต้องแอบอิงทางฝ่ายบ้านเมืองอยู่บ้างเป็นธรรมดา เพราะไม่มีท่านเมืองแล้วพระพุทธศาสนาก็ไม่อาจจะตั้งอยู่ได้ ฉะนั้นกฎหมายจึงบัญญัติให้พระพุทธเจ้าอยู่หัวทรงสถาปนาสมเด็จพระสังฆราช ทางฝ่ายพระพุทธรูปกับราชอาณาจักรก็จะไปช่วยกันก็ได้ ฉะนั้นสมเด็จพระสังฆราชก็มีอำนาจหาที่ไปทาง เป็นผู้บัญชาการทางคณะสงฆ์ มีอำนาจที่จะทรงตราอำนาจพระสังฆราชไว้บังคับใน เมื่อพระบัญญัติท่านนั้นไม่ผิดกฎหมายหรือ เมื่อกฎพระธรรมวินัยไม่ผิดกฎหมาย เสร็จสมาคม ฉะนั้นสมเด็จพระสังฆราชก็นำบัญญัติเอามาใช้ไ้แก่นอกจากนั้นสมเด็จพระสังฆราชยังดำรงตำแหน่งประธานกรรมการมหาเถรสมาคม ดังที่บัญญัติสังฆราชไว้ในมาตรา 9 ถ้าหากว่าสมเด็จพระสังฆราชทรงดำรงพระชนชีพอยู่ คือไม่สิ้นพระชนชีพหรือยังมีตัวอยู่ในราชอาณาจักรหรือยังไม่เป็นศพปฏิบัติหน้าที่ สมเด็จพระสังฆราชเลยได้ครบถ้วนแล้วกิจการสำเร็จก็ไม่เป็นปัญหา แต่หากว่าไม่มีสมเด็จพระสังฆราชหรือว่าสมเด็จพระสังฆราชไม่ประทับอยู่ในราชอาณาจักร หรือว่าประทับอยู่แต่ที่ไม่สามารถปฏิบัติในท่าที่สงฆ์แล้ว ถ้าหากจะปล่อยให้ตำแหน่งพระสังฆราชนั้นว่างลงได้ไม่มีใครปฏิบัติหน้าที่แทนกิจการของสงฆ์ก็อาจจะเสื่อมสูญอาจจะหยุดขงกลางในการตั้งทำการมหาเถรสมาคม เป็นต้น กฎหมายจึงบัญญัติว่าถ้าหากไม่มีสมเด็จพระสังฆราชแล้ว คือหมายความว่าจริงไม่มีการสถาปนาพระสังฆราช เช่นสมเด็จพระสังฆราชทรงสิ้นพระชนม์ไปและจึงไม่มีการแต่งตั้งขึ้นมาใหม่และจะมีเมื่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงปรกาศให้สมเด็จพระสังฆราชพ้นจากตำแหน่งพระสังฆราชแล้ว ยังไม่ใคร่แต่งตั้ง อันนั้นก็หมายความว่าไม่มีพระสังฆราช แต่ไม่มีพระสังฆราชกฎหมายก็บัญญัติไว้ว่าให้สมเด็จพระราชาคณะ มีผู้อาวุโสและมีพรรษาสูงสุดแทนอันนี้เป็น เรื่องของกฎหมายบัญญัติไว้ว่าให้พระราชาคณะโดยคณะคณะโดยพรรษา พระคุณเจ้าคงเข้าใจแล้วว่า อาวุโสสูงสุดโดยพรรษานั้นก็คือ พรรษาทางสมณะณะเพศไม่ใช่อายุของบุคคล เมื่อมีสมเด็จพระราชาคณะ มีพรรษาในทางสมณะณะเพศสูงที่สุดแล้วถึงแม้จะอายุน้อยก็ดำรงตำแหน่ง

เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนสมเด็จพระสังฆราชได้ อันนี้ก็ เป็นอันหนึ่งสิ่ง เอกุฎฐาสมเด็จพะสังฆราชไม่ไ้ประทับอยู่ในราช
 อาณาจักร เช่น เดินทางไปยังต่างประเทศหรือไ้ประทับอยู่ในราชอาณาจักรแต่ไม่อาจไปทรงปฏิบัติหน้าที่ไ้ได้อันนี้กฎหมาย
 กบิบัญญัติไว้สองกรณีเต็ม ถึงแม้ว่าสมเด็จพะสังฆราชจะไปต่างประเทศหรือว่าจะทรงประชวร ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่สมเด็จ
 พระสังฆราชไ้แล้วสมเด็จพะสังฆราชอาจแต่งตั้งสมเด็จพะราชาธิบดีรูปหนึ่ง เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนนี้ เป็นการแต่งตั้ง
 ซึ่งหมายความว่ามอบหมายให้ดำเนินการแทน เมื่อสมเด็จพะสังฆราชมอบหมายให้สมเด็จพะราชาคณะรูปใดรูปหนึ่ง
 ดำเนินการแทนแล้ว สมเด็จพะสังฆราชรูปนั้นถึงแม้จะมีพรรษาน้อยก็สามารถจะทำตามสมเด็จพะสังฆราชไ้ เป็น เรื่
 มมอบหมาย ถ้าหากว่าไม่มอบหมาย หมายความว่าสมเด็จพะสังฆราชไปเสียดังประเทศหรือทรงประชวร เสียโดยปัจ
 ษัตริย์และไม่ไ้มอบหมายให้สมเด็จพะราชาคณะรูปใดรูปหนึ่งทำหน้าที่แทนกฎหมายกบิบัญญัติข้อซ้ของแก้ไขอันนี้ไว้คือให้สม
 เด็จพะราชาคณะ ผู้มีอาวุโสสูงสุดโดยพรรษา เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทน ก็เข้าใจในทำนองเดียวกัน คือ เรื่องอาวุโสสูงสุด
 ที่นี้ในกรณีที่สมเด็จพะราชาคณะซึ่งสมเด็จพะสังฆราชแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่แทน ปฏิบัติหน้าที่ไม่ไ้ซึ่งไม่ว่าจะเป็นเพราะ (1)
 เหตุใดก็ตามให้สมเด็จพะราชาคณะซึ่งมีอาวุโสสูงสุดในพรรษาปฏิบัติหน้าที่แทนหรือในกรณีซึ่งสมเด็จพะราชาคณะซึ่ง
 มีอาวุโสสูงสุดปฏิบัติหน้าที่ไม่ไ้ ก็ให้สมเด็จพะราชาคณะซึ่งมีอาวุโสแลลงมาปฏิบัติหน้าที่แทนไปตามลำดับนี้ เป็น เรื่อง
 ของบุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่แทนสมเด็จพะสังฆราชตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 10 ที่นี้ของในมาตรา 11 ซึ่งเป็นมาตรา
 สุดท้ายของบทบัญญัติที่ 1 ซึ่งว่าด้วยพระสมเด็จพะสังฆราชก็คือว่า สมเด็จพะสังฆราชพ้นจากตำแหน่งเมื่อใด กฎหมาย
 กบิบัญญัติไว้ว่าพ้นจากตำแหน่ง เมื่อถึงตการมรณาพ

2. พ้นจากความเป็นพระภิกษุทรงศีลออกไปแล้ว
3. ลาออก

๕. ทรงพระกรุณาโปรดให้ออก ซึ่งทรงพระกรุณาโปรดให้ออกนี้เป็นบทที่ 1 คือเรื่องสมาคมพระสังฆราช
 ๖. ไปบทที่ 2 กฎหมายบัญญัติว่า มหาเถรสมาคมอยู่ในหมวดมหาเถรสมาคม มหาเถรสมาคมนี้ ถ้าจะเทียบกับฝ่าย
 บ้านเมืองแล้ว ก็คือสภานิติบัญญัติ ซึ่งจะบัญญัติกฎหมายของเถรสมาคม อาจจะทำระเบียบข้อบังคับ ออกคำสั่งเอามาใช้

บังคับบัญชาซึ่งที่อยู่ในพระราชบัญญัตินี้ก็ได้ เชื่อมกันไว้ รัฐสภากฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรา 12 ในมาตราเริ่มต้นของ หมวดที่ 2 นี้ได้ มหาสมาคมประกอบด้วยสังฆราชเป็นประธาน ส่วนกรรมการนั้นมี 2 ประเภท คือประเภทหนึ่ง เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง สำหรับกรรมการโดยตำแหน่งนี้ก็คือพระราชาคณะทุกรูป พระภิกษุรูปใดเป็นพระราชา คณะ พระภิกษุรูปนั้นก็เป็นการของสมาคมมหาเถระโดยตำแหน่งการแต่งตั้งและอีกประเภทหนึ่งนั้น สมเด็จพระสังฆราชที่ทรงแต่งตั้งพระราชาคณะมีจำไม่น้อยกว่า 4 รูป และไม่เกิน 8 รูป ขึ้นมาเป็นการ ที่เป็นสมาชิกของสมาคมคล้ายกับว่าเป็นผู้แทนราษฎร ที่กรรมการของเถระสมาคมนี้ สำหรับพระราชาคณะนั้นๆ กฎหมายไม่ทรงบัญญัติไว้แต่เพียงว่ากรรมการที่พระสังฆราชทรงแต่งตั้งจะพ้นจากตำแหน่ง เมื่อใดพระราชาคณะที่ไม่มีบัญญัติให้พ้นจากตำแหน่งพระสงฆ์ให้ที่ด้วย ส่วนกรรมการที่ได้รับแต่งตั้งจากพระสังฆราชนั้นกฎหมายบัญญัติไว้ เหมือนกับพ้นจากตำแหน่งไว้ว่า มรณภาพนั้นจากการ เป็นพระภิกษุลาออกหรือมีบัญญัติของการของพระสังฆราชให้ออก นี่เป็นการของเถระที่จะให้ออกไปที่กฎหมายบัญญัติไว้ดีกว่าใครที่พระสังฆราชทรงแต่งตั้งนั้นมีตำแหน่ง เป็นกรรมการของเถระสมาคมได้เพียงคราวละ 2 ปีเท่านั้น คือเมื่อเป็นทั้ง 2 ปี ก็เป็นตามวาระแล้วก็ออกแล้ว เลือกตั้งกันใหม่ ที่นี้กรรมการคือหมายความว่ากรรมการที่ได้ทรงแต่งตั้งขึ้นนั้นได้พ้นจากตำแหน่งไปเสียก่อน 5 ปี อันนี้กฎหมายก็บัญญัติไว้ว่า ให้สมเด็จพระสังฆราชทรงพิจารณาสมควรจะแต่งตั้งขึ้นมาอีกก็ได้หรือว่า ไม่เห็นสมควรไม่แต่งตั้งก็ได้ และกรรมการที่เข้าออกมาแทนคนที่ออกไปก่อน ก็จะไปอยู่ได้ในเวลาที่ออกไปจากตำแหน่งได้ให้แทนอยู่ในยามว่าง คือหมายความว่ากรรมการซึ่งเป็นการของเถระสมาคมมาได้เป็นการได้ 1 ปี 6 เดือนแล้วก็ต้องออกไป การแต่งตั้งของพระราชาคณะรูปใหม่อย่างนี้กรรมการรุ่นหลังเข้ามาแทนรุ่นก่อนเพียง 6 เดือนไม่ให้อยู่ได้ 2 ปี เหล่านี้เป็นต้น เมื่อพระครู เจ้าทรงทราบถึงองค์ประกอบของมหาเถระสมาคมที่ประกอบด้วยกรรมการ โดยตำแหน่ง มาแล้วก็ระดมก็ขอถวาย เรื่ององค์ประชุมของมหาเถระสมาคม สำหรับการประชุมของมหาเถระสมาคมนี้กฎหมายกำหนดว่าจะต้องมีกรรมการ โดยตำแหน่งและทางกรรมการโดยแต่งตั้งมารวมกัน เป็นปึก ไม่เชื่อว่าจะมีเฉพาะประเภทใดประเภทหนึ่ง ต้องมีทั้งสองประเภท และเมื่อรวมทั้งประเภทเข้ากันแล้วก็จะมีจำนวนไม่น้อยกว่ากลุ่มหนึ่ง

ของกรรมการทั้ง มคจึงจะเป็นองค์ประชุมอันนี้ก็หวังว่าพระองค์เจ้าคงจะเข้าใจอยู่แล้ว ที่นี้ระเบียบการประชุมนี้ กฎหมายเดิมบัญญัติไว้ในมาตรา ๕/17 ว่าเป็นไปตามกฎประเพณีของมหาเถรสมาคมซึ่งอันนี้กระผมจะขอยกเว้นไม่กล่าวถึงกฎนี้ เพราะว่ายิ่งยาวมากมีทั้งการประชุมปกติการประชุมพิเศษระเบียบการประชุมว่าจะเอาอะไร มาพิจารณาอีกก่อนจะเอาอะไรมาพิจารณาอีกทีหลัง ถ้าเป็นปัญหาอะไรเกิดขึ้นจะตั้งคณะอนุกรรมการดำเนินการประชุมอย่างไรนี้เป็นเรื่องของมหาเถรสมาคมซึ่งพระองค์เจ้าก็เห็นจะค้นคว้าแล้วก็หาดูเพราะว่าจะบรรยายเลยที่เกี่ยว นี้ไม่อาจค้นได้ มหาเถรสมาคมมีหน้าที่อย่างไรนั้นมาตรา 18 บัญญัติไว้ว่ามีอำนาจหน้าที่ปกครองคณะสงฆ์อำนาจหน้าที่จะปรากฏมหาเถรสมาคมออกข้อบังคับวางระเบียบหรือวางคำสั่ง โดยไม่ขัดหรือแย้งกฎหมายของบ้านเมือง หรือพระธรรมวินัย อันนี้ก็ข้อที่หน้าสังเกตอยู่ว่าไม่ว่าเป็นกฎของมหาเถรสมาคม ไม่ว่าเป็นระเบียบ ไม่ว่าเป็นคำสั่ง ไม่ว่าจะเป็นข้อบังคับซึ่งมหาเถรสมาคมออกมา กฎหรือระเบียบหรือคำสั่งเหล่านั้น จะต้องไม่ขัดต่อกฎหมายบ้านเมือง อันนี้ก็ เป็นเรื่องซึ่งเห็นกันได้ง่ายๆ ถ้าหากจะให้ ออกกฎหรือระเบียบซึ่งขัดต่อกฎหมายของบ้านเมืองแล้วก็จะเกิดการล่าช้าหรืออาจเกิดความเดือดร้อน เราคงถือว่าบ้านเมืองยังเป็นใหญ่อยู่ในการรักษาความสงบเรียบร้อยเพราะฉะนั้นกฎหรือระเบียบหรือคำสั่งซึ่งของมหาเถรสมาคมนี้ก็จะต้องขัดต่อกฎหมายของบ้านเมืองหรือไม่ขัดต่อพระธรรมวินัยด้วย ที่ว่าไม่ขัดต่อพระธรรมวินัยนั้น พระองค์เจ้าก็ทรงทราบดี เพราะว่าเมื่อนั้นองค์เจ้า มีศกึ์ //// ศกึ์ //// ศกึ์ //// สมกิจหรือคำเป็นชีวิตไปตามพระวินัยนั้นเป็นส่วนใหญ่ ถ้าหากว่าพระมหาเถรสมาคม ออกกฎมาขัดต่อพระธรรมวินัยและไม่ดำเนินไปตามวัตถุประสงค์ของพระพุทธศาสนาถ้าหากว่ากฎหรือตามระเบียบใดขัดต่อกฎหมายขัดต่อพระธรรมวินัย กฎหรือระเบียบนั้นก็ไปใช้บังคับไม่ได้ ก็ใช้ไม่ได้ นี่เป็นเรื่องของมหาเถรสมาคม ต่อไปก็เป็นหมวดที่ 3 คือการปกครองคณะสงฆ์ สำหรับการปกครองคณะสงฆ์นี้มาตรา 20 บัญญัติไว้ว่า ในการจัดระเบียบปกครองคณะสงฆ์นั้นให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎของมหาเถรสมาคม กฎของมหาเถรสมาคมนี้กระผมค้นคว้ามาเป็นกฎฉบับที่ 4 ออกเมื่อปี 2506 ว่าด้วยระเบียบการปกครองคณะสงฆ์ สำหรับกฎของมหาเถรสมาคมฉบับที่ 4 นี้มีเรื่องที่น่าสนใจและนำมาขยายความรู้ให้แก่พระเจ้าได้ทราบก็คือว่า การปกครองส่วนกลาง

ในพระราชบัญญัติคณะสงฆ์พุทธศักราชปี 2505 นี้ไม่มีบัญญัติส่งการปกครองส่วนกลางไว้ในตัวกฎหมายจกให้ เป็นอำนาจของมหาเถรสมาคมที่จะบัญญัติที่จะปรากฏในมหาเถรสมาคมขึ้นและกล่าว เสนอแล้วในรูปส่วนกลางนี้ก็มีข้อ อยู่ว่าเพื่อประโยชน์ในการปกครองคณะสงฆ์และแบ่งเบาภาระของมหาเถรสมาคมให้มีเจ้าคณะใหญ่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคณะสงฆ์/นิกายนั้นๆในเขตปกครองคณะสงฆ์แล้วก็มีบัญญัติไว้ว่าเจ้าคณะใหญ่ก็มีเจ้าคณะใหญ่ส่วนตลวงกลาง เจ้าคณะใหญ่ส่วนเหนือ เจ้าคณะใหญ่หนตะวันออก เจ้าคณะใหญ่หนใต้และเจ้าคณะใหญ่ธรรมยุต และสมเด็จพระสังฆราชทรงแต่งตั้งส่วนอำนาจหน้าที่พระสังฆราชทรงมอบหมายตามกฎหมายของพระมหาเถรสมาคมที่เป็นการปกครองของสงฆ์ส่วนกลางย่อยๆส่วนการปกครองคณะสงฆ์ส่วนกลางนั้น มาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติบอกว่าให้แบ่งเป็น ภาค จังหวัด เป็นอำเภอและเป็นตำบล ซึ่งแต่ละภาคละจังหวัด แต่ละตำบล/อำเภอแต่ละตำบลและการแบ่งก็จะมีเจ้าคณะภาค อำเภอ จังหวัด ตำบล ส่วนการปกครองส่วนภูมิภาคนั้นมาตรา 27 อาจจะมีรองคล้าย เช่น เจ้าคณะภาค รองเจ้าคณะจังหวัด รองเจ้าคณะอำเภอ และรองเจ้าคณะตำบล บ้างเป็นผู้ดำเนินการและการเปลี่ยนแปลงการแต่งตั้งถอดถอน พระภิกษุอื่นเกี่ยวกับตำแหน่งการปกครองคณะสงฆ์นั้น ตำแหน่งอื่นนั้นก็ เป็นไปตามกฎหมายของมหาเถรสมาคมซึ่งอันนี้กระผมก็จะขอยกเว้น การแต่งตั้งการถอดถอนเหล่านั้นมากมายเป็นการแต่งตั้งเจ้าอาวาสการแต่งตั้งสงฆ์ก็ต้องมีคุณสมบัติประกอบในหลักทั่วไป ในหลักพิเศษบ้างจึงจะเป็นเจ้าอาวาสจะต้องมากมายมากกระผมก็ขอให้พระคุณเจ้าไปดูกฎหมายของมหาเถรสมาคมเอาเอง ต่อไปก็มาถึงหัวข้อที่ 4 หลักธรรมและหลักสมณะเพศนี้สังฆกรรมนั้น มาตรา 24 บัญญัติไว้ว่าภิกษุจะรับนิคหกรรมก็ต่อเมื่อจะทำการล่วงละเมิดวินัยและนิกหกรรมที่จะเล็งเข้าหาภิกษุก็ต่อเมื่อเป็นนิกหกรรมทางวินัยด้วย อันนี้ก็เช่นเดียวกับฝ่ายบ้านเมือง คือว่าบุคคลใดจะรับโทษตามกฎหมายนั้นจะต้องทำตามกฎหมายว่า บุคคลนั้นกระทำความผิดจริงและโทษบุคคลนี้จะได้รับก็เป็นโทษตามกฎหมายก็สอดคล้องกับฝ่ายบ้านเมือง ซึ่งก็ควรจะเป็นไปตามปกติ คือพระภิกษุสงฆ์นั้นดำเนินการทางพระธรรมวินัย เมื่อละเมิดพระธรรมวินัย ก็ต้องได้รับโทษตามพระธรรมวินัย ไม่ใช่โทษอย่างอื่นที่จะกำหนดกันขึ้น ส่วนหลักเกณฑ์ในการพิจารณาถึงการลงนิกหกรรมโดยสควกและถูกต้องและเป็นคุณนั้นก็ให้ตราไว้ในกฎหมายของมหาเถรสมาคมด้วยเช่น

เดี๋ยวนี้ต่อไปนี้เป็นนิคหกรรม มาตรา 26 บัญญัติต่อมาอีกว่า พระภิกษุรูปใดล่วงละเมิดเกินพระธรรมวินัยหรือไม่มีวิจิตรวินิจฉัยที่นึกได้ ก็ให้นิคหกรรมภายใน 24 ชั่วโมงที่ได้รับวินิจฉัยนั้น อันนั้นก็เห็นจะไม่ต้องอธิบายเพราะเป็นความที่ชัดเจนอยู่ ต่อมาก็อธิบายมาตรา 27 ว่า พระภิกษุรูปใดต้องทำวิจิตรวินิจฉัยให้วัดคือได้รับนิคหกรรมถึงให้สึก และไม่ยอมรับนิคหกรรมนั้น อันนี้อันหนึ่ง คือว่ารับนิคหกรรมไม่ให้ถึงสึก อาจจะเป็นเพียงให้เขาโทษให้ทำงานอะไรอย่างนี้และไม่ยอมรับอันหนึ่งหรือล่วงละเมิดพระธรรมวินัยเป็นอาจินต์ อีกอันหนึ่ง คำว่าอาจินต์นั้นพระคุณเจ้าจะทราบว่าเป็น "เสมอๆ" ไม่ใช่ว่านานๆจะทำครั้งหนึ่ง สองปีทำครั้งเรียกไม่เป็นอาจินต์ ทำเป็นอาจินต์ก็คือทำไปเสมอๆ 4 วัน 5 วัน 6 วัน ก็ทำเสมออย่างนี้เรียกว่าเป็นอาจินต์ เบียงจะเป็นอาจินต์ขนาดไหน ทำอย่างไรจะเป็นอาจินต์ก็จะพิจารณาแต่ละรูปแต่ละใบอีกอันหนึ่ง แล้วพระภิกษุใด เมื่อสังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่ง กับทั้งภิกษุที่ไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่งอันหนึ่ง อันนี้ต้องประกอบกันทั้งสองอัน คือจะไม่มีวัดและก็ไม่มีการตั้งอยู่เป็นหลักแหล่งด้วยไม่เร่ร่อนสัญจรไปอันนี้เป็นอันหนึ่งถ้าหากว่าประกอบอันใดอันหนึ่งที่กระผมได้กล่าวมาแล้วนั้น มหาเถรสมาคมก็อาจออกให้ภิกษุรูปนั้นสละจากสมณะเพศก็ได้ อันนี้ก็เป็นการศึกษา ส่วนการฝึกอันหนึ่งตามมาตรา 28 ว่า พระภิกษุรูปใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้เป็นบุคคลล้มละลายก็ต้องสึกใน 3 วันนั้นถึงที่สุด อันนี้มีข้อที่กระผมเห็นว่าจะขยายความรู้แก่พระคุณท่านก็จะเรื่องบุคคลล้มละลาย บุคคลล้มละลายนั้นที่อยู่ในพระราชบัญญัติ ส้มละลายว่าบุคคลจะถูกฟ้องให้เป็นบุคคลล้มละลายประกอบด้วยเหตุ 3 ประการ คือ 1. เป็นคนที่มีหนี้สินล้นพ้นตัว หมายความว่าหนี้สินมากกว่าทรัพย์สินของตัวที่จะชำระให้เขาได้ เช่น มี 100 เป็นหนี้เขา 1000 ดังนั้นไม่มีทรัพย์สินที่ชำระเขาได้ 2. เป็นลูกหนี้ของเจ้าหนี้ซึ่งเป็นโจทก์ฟ้องเป็นจำนวนเงินไม่ต่ำกว่า 1000 บาท หรือว่าเป็นลูกหนี้เขาเจ้าหนึ่งหลายราย หรือเข้าซื้อกันเป็นโจทก์ฟ้องจำนวนเงินไม่น้อยกว่า 1000 บาท และหนี้เป็นหนี้ที่แน่นอน ความไม่เป็นหนี้ได้เพียงชักร้อยกันอยู่เป็นหนี้ที่แน่นอน เป็นหนี้ที่ใส่ในตัวตนหรืออนาคตก็ตามอย่างนี้เห็นว่าคุณคดีที่มีทั้ง 3 ประการแล้ว ถือว่าเป็นบุคคลล้มละลายได้ การที่บุคคลที่พิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลายนั้น ความที่ในสายตาของชาวโลก ถือว่าเป็นบุคคลที่เสียชื่อเสียงเสื่อมเสียการนับหน้าถือตา และไม่มีใครคบค้าสมาคมในสายตาของชาวโลกอย่างนี้ส่วนในค่านทรัพย์สินนั้นบุคคล

ล้มละลายก็ไม่อาจจัดการได้ จะต้องมีการให้ทรัพย์สินเจ้าหนี้ของรัฐบาลมาควบคุมดูแลจัดการทรัพย์สิน
เมื่อเป็นอย่างนี้แล้วจะให้ควบคุมดูแลจัดการ เมื่อเป็นอย่างนี้แล้วจะต้องให้ภิกษุดำเนินการตามพิพากษาเป็นคน
ล้มละลายซึ่งเป็นภิกษุอยู่ ก็จะทำให้วงการคณะสงฆ์เสื่อมเสีย หรือว่าได้รับความเสียหายมองคดีเงินและเป็นจุดอ่อน
จะทำให้ผู้ที่ประสงค์ร้ายต่อศาสนาโจมตีเอาได้ ก็ควรจะหลีกเลี่ยง ส่วนว่าต้องหลีกเลี่ยงภายใน 3 วัน นับตั้งแต่
คดีถึงที่สุด คำว่าคดีถึงที่สุดนั้นต้องไปใช้ในวงกฎหมาย วิธีพิจารณาทางแพ่งมาตรา 47 คือว่า ถ้าคำพิพากษา
ใดไม่อาจจะอุทธรณ์หรือขอพิจารณาใหม่ได้แล้ว ก็ให้ถือว่าถึงที่สุดนับตั้งแต่วันตาย คือหมายความว่าเมื่อถึงวันใด
ในวันนั้นเป็นวันที่คดีถึงที่สุด แต่ถ้าหากว่าคำพิพากษาหรือคำใดก็อาจอุทธรณ์ได้อีก ขอให้พิจารณาคดีใหม่ได้แต่ว่า
ไม่อุทธรณ์ไม่ฎีกาขอให้พิจารณาคดีใหม่ก็ต้องถือว่าคำพิพากษาถึงที่สุด เมื่อพ้นระยะของการอุทธรณ์ขอพิจารณาคดีใหม่
ให้ช่วยหมายความว่าสมมุติว่าคำพิพากษาในคดีแพ่ง เมื่อบุคคลใดไม่พอใจในคำพิพากษาของศาลในคดีแพ่งจะอุทธรณ์
ไปยังศาลอุทธรณ์ก็ดำเนินการอื่นอุทธรณ์ภายใน 1 เดือน หรือฎีกาก็ภายใน 1 เดือน อย่างนี้ ถ้าหากว่าไม่อุทธรณ์หรือไม่
มีฎีกาเสียภายในกำหนด 1 เดือนแล้ว ก็นับตั้งแต่วันที่ 1 เดือนนั้นก็สิ้นสุดลง ก็เป็นอันว่าถึงที่สุดหมายความว่า
ว่าไม่อุทธรณ์เดือนหนึ่ง เมื่อครบเดือนก็หมดเขตอุทธรณ์แล้วนั้นแหละถ้าพิพากษาก็ถึงที่สุด พุทธิในความหมายพิพากษา
ถึงที่สุด เมื่อถึงที่สุดแล้วก็หลีกเลี่ยงภายใน 3 วัน ตามที่มาตรา 28 บัญญัติไว้ ส่วนมาตรา 29 และ 30 ก็บัญญัติการ
หลีกเลี่ยงเหมือนกัน แต่ว่ามีลักษณะพิเศษแตกต่างกันไป คือบัญญัติถึงภิกษุซึ่งต้อง มาตรา 29 บัญญัติว่าภิกษุรูปใดซึ่งต้อง
หาว่าผิดอาญา อันนี้กระหม่อมขอเรียนให้พระคุณเจ้าถึงเรื่องความผิดอาญาเสียก่อน คำว่าความผิดอาญานั้นก็หมายถึง
ถึงความผิดอันใดก็ตามหรือไม่ก็ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เป็นความผิดแล้ว จะต้องถูกลงโทษ อันนี้เรียกว่ากระทำความ
ผิดอาญาและโทษที่ว่าโทษทางอาญานั้น มีในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 18 บัญญัติไว้ว่า เป็นความผิดทางอาญา
นั่นคือ

1. โทษประหารชีวิต โทษกักขัง โทษจำคุก โทษปรับ นี้บัญญัติไว้ในมาตรา 18 นี้เป็นโทษอาญา ฉะนั้นความผิดทางอาญาคือ เมื่อบุคคลใด ทำความผิดจะต้องได้รับโทษอันใดอันหนึ่ง อาจจะรับโทษประหารชีวิต อาจจะได้

รับโทษจำคุก หรืออาจจะได้รับโทษปรับ ในเมื่อศาลพิพากษาแล้วเราเรียกว่า ความผิดอาญา ถูกจับว่าโดย
ต้องหาว่ากระทำผิดอาญา อันนี้เข้าในมาตรา 29 หรือจะต้องลึกลงนั้นหมายความว่า พนักงานสอบสวนหรือพนักงาน
งานอัยการไม่เห็นสมควรให้ปล่อยตัวชั่วคราวแล้วเจ้าอาวาสก็ไม่ยอมรับตัวไว้ในคุกอันนี้ วิธีการทางฝ่ายบ้านเมือง
พิธีดำเนินการ พิธีทางอาญานั้น เมื่อมีการที่ผู้เสียหาย มาร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน พนักงานสอบสวนก็จะกำ
เนินคดีโดยเอาตัวผู้ต้องหา มา ดำเนินการสอบสวน เมื่อสอบสวนแล้ว เมื่อเห็นว่าสมควรจะฟ้อง เมื่อเห็นว่าผู้ต้องหา
หาที่มีความผิดกำลังให้พนักงานสอบสวน พนักงานอัยการก็จะดำเนินการสอบสวน เห็นว่าสมควรจะฟ้องใหม่ เห็นว่ามี
ความผิดใหม่ ถ้าเห็นว่ามีความผิดจะฟ้องใหม่นี้เป็นการดำเนินการของทางฝ่ายคดีอาญา ที่นี้กฎหมายมาตรา 29 บัญญัติว่า
พนักงานสอบสวนหรือพนักงานอัยการ เห็นว่ายัง เห็นสมควรจะปล่อยตัวชั่วคราว อาจจะให้เจ้าอาวาสควบคุม
กุมตัว เอาไว้และเจ้าอาวาสก็ไม่ยอมรับตัวควบคุมด้วยก็จะต้องดำเนินการ อีกอันหนึ่งก็คือว่า ถึงแม้ว่าเจ้าอาวาส
จะยอมรับตัวไว้ในการควบคุม หมายความว่าเจ้าอาวาสรับว่าควบคุมพระภิกษุในวัด ต้องหาคดีอาญาว่าจะรับควบคุม
ไว้ แต่ว่าพนักงานสอบสวนซึ่งไม่เห็นสมควรจะให้เจ้าอาวาสควบคุมเอง เช่นพระภิกษุหาว่าต้องหาว่าฆ่าคน
จึงเป็นคดีอาญาร้ายแรง อาจจะต้องมีโทษถึงประหารชีวิตในการควบคุมทางคณะสงฆ์ คงจะไม่แน่นอนพออย่างนี้
พนักงานสอบสวนอาจจะไม่ให้ป้องกันตัว ไม่ให้เจ้าอาวาสควบคุมก็ออกสักเหมือนกัน อันหนึ่งหรืออีกอันหนึ่งว่าอีก
อันนั้นไม่สังกัดอยู่ในวัดใดวัดหนึ่ง อันนี้ก็เห็นจะไม่มีปัญหาอะไร เพราะว่าจะไม่สังกัดก็ไม่มีเจ้าอาวาสที่จะไปรับตัวควบคุม
แล้วก็เป็นคนหรือภิกษุที่ไม่มีหลักแหล่งอันนี้ก็ต้องลึกลงเหมือนกัน ซึ่งเป็นการลึกลงซึ่งต้องคดีอาญาต่อไป มาตรา 29
คดีอาญาไปจนถึงชั้นศาล ในเมื่อจะขึ้นศาลจำคุกก็จะต้องกักขังหรือจะต้องขังตามคำพิพากษาคำสั่งของศาลแล้ว
ก็ต้องลึกลงเหมือนกันในชั้นพนักงานสอบสวนในชั้นสอบสวนในชั้นอัยการ การขังก็เป็นการที่ศาลออกหมายขังในระ
หว่างพิพากษาคดีของศาลไว้ยังไม่ได้พิพากษา การจำคุกหรือกักขังนั้น หมายถึงศาลที่พิพากษามาแล้ว เห็นโทษแล้ว
จะต้องจำคุก จะต้องกักขังแล้ว ก็จะต้องลึกลงเหมือนกัน เหตุผลที่ว่าจะต้องลึกลงนั้น พระคุณเจ้าก็ทรงทราบว่า พระ
ภิกษุสงฆ์นั้นเป็นผู้เคารพนับถือ เลื่อมใสของฝ่ายบ้านเมืองทั้งปวงถ้าหากว่าเอาพระภิกษุ

จะเอาพระภิกษุเขาจำคุกจำขัง ก็จะเป็นที่เสื่อมเสียแก่ทางพระพุทธศาสนาด้วยก็บัญญัติว่าถูกต้องข้างก็เป็นอย่าง
 นี้แล้วก็จะต้องเสียเสียก่อน อย่างเป็นบุคคลธรรมดาถ้าผิดก็ยังไม่ยอมว่าสงฆ์ ที่จะกระทำผิดอย่างนี้กฎหมายเขา
 บอกว่าควรจะเสีย อันนี้ก็เป็นการเสียที่ตามบัญญัติไว้ในเรื่องว่านิคหกรรมและการสละสมณะเพศ ต่อมาในหมวด
 ห้า ชื่อว่า"วัด" ในมาตรา 31 บัญญัติว่า วัดมี 2 อย่าง คือวัดที่ได้รับพระราชธรรมสงฆ์^{ตามก}สงฆ์
 สำหรับสำนักสงฆ์พระสงฆ์จะพบในมาตรานี้เท่านั้นเอง คือมาตราที่ 31 กฎหมายซึ่งเถระสมาคมระเบียบบังคับ
 อย่างไม่ พระสงฆ์ก็จะพบว่าใช้สำนักสงฆ์อีก ความเห็นของผมจึงเห็นว่าคำว่าสำนักสงฆ์นั้น ก็คือวัดที่ยังไม่ได้รับ
 พระราชทานมุงคาบชสีมาที่นั่นเอง นี่เป็นความเห็นของผมเองอาจจะผิดหรืออาจจะถูกต่างก็แล้วแต่พระเจ้า เพราะ
 ว่าในกฎหมายนี้ทั้งเล่ม มีสำนักสงฆ์อยู่เพียงอันเดียวเท่านั้นในเรื่องมาตรา 31 ในเรื่องวัดนี้เท่านั้นเอง นอกนั้น
 ไม่ได้พูดถึงสำนักสงฆ์ในที่ใดอีก ก็เป็นอันว่าความเห็นของผมอันนี้มีเพียง 2 วัดเท่านั้น คือวัดที่ได้รับพระราช
 ทานมุงคาบชสีมาที่วัดที่ไม่ได้รับ ส่วนการสร้างวัด การเรียน การย้าย การยุบเลิก การขอพระราชทาน~~ตัด~~////
 สงครามี่มานี้ให้เป็นไปตามกฎกระทรวง อันนี้กระผมคัดเอาแต่เฉพาะมาเพราะว่า เห็นว่าจะเกี่ยวกับพระเจ้าที่
 เป็นเจ้าอาวาสอยู่ก็เลยคัดเอาแต่กฎกระทรวงมา แต่กระผมได้ความรู้ถวายแก่เรื่องการสร้างวัด การตั้งวัด การ
 ย้ายวัด ว่าการขอรับราชการสงคามชสีมาเป็นเรื่องข้างกัน ตั้งแต่เจ้าอาวาสเป็นต้นไป ส่วนการรวมวัด ส่วนการ
 วิชาว่าวัดการยัดวัดนั้น เป็นเรื่องของฝ่ายทางบ้านเมือง คือฝ่ายทางเจ้าคณะอำเภอและนายอำเภอลงมา ไม่ใช่
 เกี่ยวกับเจ้าอาวาสรับ ยังไม่เกี่ยวโดยตรงกับพระเจ้าที่กระผมก็จะไม่ขออธิบายในเรื่องนี้จะขออธิบายในการ
 สร้างวัดตามกฎกระทรวงเสียก่อน กฎกระทรวงฉบับที่ 1 บัญญัติถึงการสร้างวัดว่า บุคคลใดจะประสงค์จะสร้างวัด
 ให้ยื่นคำขอจากนายอำเภอที่จะสร้างวัดพร้อมด้วยรายการและเอกสารดังนี้

1. หนังสือของการแสดงกรรมสิทธิครอบครองที่ดินที่จะยก เป็นกรรมสิทธิที่จะสร้างวัดและที่ดินนั้นต้องมีเนื้อ
 ที่ไม่น้อยกว่า 6 ไร่ อันนี้เป็นข้อกำหนดของที่ดินที่จะสร้างวัดอันหนึ่งว่าจะต้องไม่น้อยกว่า 6 ไร่ ที่กำหนดว่าไม่น้อย
 กว่า 6 ไร่นั้น กระผมเห็นว่าคงจะเห็นว่าเป็นเรื่องความเหมาะสม ของสถานที่ในการสร้างวัด ถ้าหากว่าสร้างวัด

ในเนื้อที่ทั้งสองงานก็รู้สึกว่าจะคับแคบไปก็ควรที่จะกำหนดว่าพอเหมาะพอดี ที่สงฆ์จะมีความสงบไกลจากชาวบ้านพอสมควรก็เอาเนื้อที่ถึง 6 ไร่ถึงจะเพียงพออะไรทำนองนี้กฎหมายจึงกำหนดไว้ว่าที่สร้างวัดนั้นไม่น้อยกว่า 6 ไร่ และข้อ 2 ว่าด้วยหนังสือสัญญาที่เจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินของผู้ที่มีสิทธิหรือครอบครองทำกับนายอำเภอหรือพนักงานที่ดินอำเภอว่าจะยกที่ดินดังกล่าวนั้น เพื่อสร้างวัด

3. จำนวนเงินและสภาวะที่จะต้องใช้ในการสร้างวัด ในระยะเริ่มแรก ต้องมีราคาไม่น้อยกว่า 5 พันบาท อย่างนี้เป็นข้อจำกัดอีกอย่างหนึ่ง ว่าจำนวนเงินและสภาวะที่ใช้ในการสร้างวัดนั้น ในระยะเริ่มแรกต้องมีราคารวมกันไม่น้อยกว่า 50000 บาท คือถึงแม้ว่าจะมีผู้โคสัทธิศาสร้างวัดแล้ว เงินสร้างวัดน้อย มีอยู่สัก 2-3 พันบาท จะขออนุญาตสร้างวัดก็ยังคงกระโรอยู่ คือสร้างขึ้นมาแล้วก็คงจะง่อนแง่น อยู่อะไรก็คงไม่ไค้คินัก ทางวัดก็คงจะไม่เจริญรุ่งเรือง ฉะนั้นอย่างน้อยก็ควรจะให้เห็นว่าจำนวนมากเพียงพอที่จะเป็นวัดไค้ อย่างถาวรกฎหมายก็กำหนดเอาไว้ว่าต้องไม่น้อยกว่า 50000 บาท ต้องมีราคาลงไปและมีสภาวะในการก่อสร้าง 50000 บาทในค่าขออนุญาต

4. แผนผัง ที่ตั้งการแสดงของวัด เขตข้างวัด เขตข้างเคียง แล้วก็ที่ดินข้างเคียง แผนผังยังสิ่งก่อสร้างของวัดตามความเหมาะสมนี้เป็นข้อที่ 4

5. กำหนดเวลาตามแผนผังจะสร้างวัดว่าจะเสร็จ เมื่อไค้ไค้เป็นเรื่องคำขอ เมื่อผู้ใดประสงค์จะสร้างวัด ก็จะต้องขออนุญาตทางนายอำเภอและยื่นแสดงหลักฐานต่างๆตามที่กฎหมายกำหนดไว้ส่วนวัดที่ตั้งขึ้นนั้น กฎหมายกำหนดไว้ไค้ไค้ในกฎกระทรวงไค้กำหนดขึ้นไปอีกว่า วัดนั้นจะต้องมีลักษณะอย่างไร วัด ก็คือว่าวัดที่จะตั้งขึ้นจะต้องประกอบด้วยหลัก เกณฑ์สมควรที่สำนักของพระภิกษุสงฆ์ ว่าสมควรที่จะเป็นที่พำนักของพระสงฆ์นั้น กระผม เห็นว่าควร เป็นที่ที่อยู่ในความสงบพอสมควร ไม่ใช่อยู่ในที่เอะอะ เจียวจ้าวอย่างไปสร้างท่าแหล่งจิวอะไร ทำนองนี้สงฆ์ไค้ไค้ปฏิบัติสมาธิไค้สวดหรือไปตั้งอยู่ในหมู่ของคนต่างค้ำซึ่งไม่นับถือ พระพุทธศาสนาเลย

อย่างนี้ก็เป็นเรื่องที่ไม่สควกอยู่เหมือนกันว่าที่ทั้งขึ้นคองหาที่อยู่ควรที่จะเป็นที่ตั้งที่อยู่ของสงฆ์ด้วยอันหนึ่ง อีกอันหนึ่งก็เป็นประโยชน์แก่ประชาชนที่ตั้ง รวมอยู่ในรัศมี 2 กม.โดยเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 1000คน เริ่มแต่จะเป็นเหตุว่าเป็นอันนี้ก็ถือว่ากฎหมายกำหนดว่า วัคซีนที่จะสร้างขึ้นนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนในรัศมี 2 กม. โดยที่อันนี้กระผมเห็นว่าประโยชน์คือถ้าหากว่า ตั้งเคนทางออกไปไกลแล้ว ถ้าหากใดซึ่งภิกษุสงฆ์ซึ่งอยู่ที่วัดไม่ก็ค้ายก็จะกลายเป็นชอกเป็นอะไรไปทางไกลกว่าของสัทธาของประชาชน ที่จะดูแลให้ถึง อันนี้ก็ให้อยู่ในรัศมีไกลบ้านเรือนประชาชนที่ไปทำบุญสุนทานได้สควก อันนี้ก็เป็นอีกอันหนึ่ง เหล่านี้เหตุผลเชื่อได้ว่า เมื่อตั้งขึ้นแล้วจะได้รับการบำรุงส่งเสริมให้ประชาชน นี้ก็เป็นเรื่องความเป็นห่วงว่าเมื่อตั้งขึ้นแล้วก็จะต้องให้วัดนั้นดำรงที่อยู่ได้และข้อ 4 ว่าตั้งอยู่ห่างวัดอื่นไม่น้อยกว่า 2 กม. เว้นแต่เหตุจำเป็น อันนี้ก็มีควมประสงค์ว่าไม่ให้ไปแย่งวัดกันให้ห่างๆออกไปไม่ให้สัทธาของประชาชนไม่ให้ไปแย่งวัดใดวัดหนึ่งเสีย วัดจะเสื่อมทรามในทางนี้อาจเป็นได้ เพราะฉะนั้นจึงบอกไว้ให้ตั้งวัดอื่นห่างกัน 2 กม. ไม่ให้มีการแย่งกันขึ้น เว้นแต่จะมีเหตุจำเป็นอันนี้ก็อีกอันหนึ่ง ถ้าหากมีเหตุว่าเป็นกัไม่น้อยกว่า 2 กม. ได้สมมุติว่ามีวัดหนึ่งอยู่ฝั่งคลองฝั่งโน้น ก็จะมาขอสร้างวัดอยู่ฝั่งคลองฝั่งนี้อย่างนี้ถึงแต่ว่าจะอยู่คนละฝั่งคลองไม่ถึง 2 กม. ถ้าหากประชาชน เป้าบุญที่วัดฝั่งตัวเมืองก็อยู่ในช้อยกเว้นได้จ่า เป็นเรื่องของวัดที่จะสร้างขึ้นนั้นจะต้องมีลักษณะอย่างไรที่นี้ก็คือว่า ใ้มีการอนุญาตสร้างวัดและนายอำเภอไ้รับคำขอสร้างวัดและพิจารณาขอสร้างวัดแล้วก็จะต้องนำปรึกษาเจ้าคณะอำเภอแล้ว เสนอความเห็นไปยังจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดก็ปรึกษาเจ้าคณะจังหวัดแล้วก็จะส่งเรื่องไปยังกรมการศาสนาตามลำดับไป ที่นี้พอมาถึงขั้นกรมศาสนา กรมการศาสนาก็พิจารณา...ยังคำที่สงฆ์ขออนุญาตแล้วก็จะสั่งให้มีการเปลี่ยนแปลงแย้งซึ่งใดๆก็ได้ หรือถ้าเห็นว่าไม่เป็นการสมควรก็จะให้ระงับการสร้างวัดเสียก็ได้ในทางพุทธศาสนาแล้วทางกรมการปกครองเห็นสมควรให้สร้างวัดไ้แล้ว กรมการศาสนาก็จะรายงานไปยังกรมกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอรับเห็นชอบแล้วก็จะเสนอหากระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาต่อไป เมื่อมหาเถรสมาคมเห็นชอบเอาละเห็นสมควรจะสร้างวัดไ้แล้วกรมการศาสนาก็จะออกหนังสืออนุญาตให้มีการสร้างวัดนี้ เป็นเรื่องของการสร้างวัด ตั้งแต่เริ่มมาจนถึงอนุญาตสร้างวัด ที่นี้การตั้งวัดเราผ่านการ

ส่งมาแล้วครบ ก็มาถึงการตั้งหมายความว่า เมื่อได้รับอนุญาตก็ดำเนินการก่อสร้างเป็นสาธารณณะที่อยู่ของภิกษุสงฆ์
เริ่มต้นที่เกี่ยวที่นี้พอสร้างที่พอสร้างเสนาสนะที่อยู่ของพระภิกษุสงฆ์แล้ว พอสมควรที่ภิกษุสงฆ์ได้แล้วก็ให้ผู้ที่ได้รับอนุญาต
ให้สร้างวัดหรือทายาทหรือผู้แทน ทำรายงานก่อสร้างแลลักษณะที่อยู่ประจำไม่น้อยกว่า 4 รูป พร้อมทั้งเสนอนามวัด
นามภิกษุสมควรที่จะเป็นเจ้าอาวาสที่สร้างวัดก่อนายอำเภอ ก่อตั้งเสนาสนะเสร็จแล้ว พระสงฆ์จะอยู่ได้แล้วก็ขออนุ
ญาติก็จะต้องรายงานเสนอนายอำเภอจะมีภิกษุสงฆ์เท่านั้นรูปและมีเจ้าอาวาสเท่านั้นรูปเท่านั้นรูป ชื่ออันชื่อนี้ เสนอต่อ
นายอำเภอก็จะพิจารณาด้วยเจ้าคณะอำเภอเห็นชอบก็จะพิจารณาส่งไปจังหวัด เจ้าคณะจังหวัดพิจารณา ก็จะส่งไปทางกรม
ศาสนา เป็นไปคามระเบียบวิธีทางหนึ่ง จนไปถึงพระมหาเถรสมาคมท่านชอบด้วย กระทรวงศึกษาธิการก็จะประกาศ
ตั้งวัด เมื่อมีการประกาศตั้งวัดแล้วก็ได้รับอนุญาตสร้างวัด ดำเนินการโอนทรัพย์สินที่ดินทั้งหมดให้แก่วัดแล้วก็ให้เจ้าอา
วาสบรรพตประวัติก่อนเจ้าอาวาสไว้ อันนี้ก็เป็นที่ตั้งขึ้นมา อันนี้จะเห็นมาตามตรา 31 แล้ว พระราชบัญญัติคณะสงฆ์ก็คือสำ
นักสงฆ์ เป็นวัดสำนักหนึ่งก็เรียกว่าสำนักสงฆ์ แต่ก็เป็นที่ตั้งในกฎกระทรวงเรียกว่าวัด แต่ยังไม่ได้รับพระราชทาน
คานชสีมา เพราะการที่ได้รับวิสุงคามชสีมานั้นต้องมีเหตุต่อไปอีก โดยกรมจะไต่ถามต่อไป นี่เป็นตารตั้งวัดแล้ว
นะครบ ถ้ามีการตั้งวัดนั้น บางทีก็ตั้งไปแล้ว บางทีก็อาจกลางเป็นจะต้องย้ายในกฎกระทรวงอันเดียวกันในข้อที่ 1
กล่าวถึงการย้ายวัดไว้ด้วย คือบัญญัติไว้ในข้อ 7 ไว้ว่าวัดมีเหตุจำเป็นต้องย้ายไปที่อื่น เพราะสภาพที่ตั้งเดิมเปลี่ยน
ไปอยู่ในทางไม่เหมาะสม ที่จะเป็นที่ตั้งของพระภิกษุสงฆ์ ให้เจ้าคณะวัดนั้นรายงานไปยังเจ้าคณะตำบลเจ้าคณะอำเภอ
นนะครบ เมื่อสมมุติว่าก่อสร้างวัดขึ้นมาเดิมกระแสน้ำก็ไหลไปมาตามปกติ ต่อมากระแสน้ำเปลี่ยนทั้งทิศที่คืนที่วัด
ฟังไปจนแทบจะไม่มีที่วัดอยู่กันนี้เป็น เรื่องที่ไม่เหมาะสมจะต้องให้เจ้าอาวาสของวัด นี่เป็นหน้าที่ของเจ้าอาวาส รាយ
งานไปยังเจ้าคณะตำบลและเจ้าคณะอำเภอ เมื่อเจ้าคณะตำบล และเจ้าคณะอำเภอ พิจารณาเห็นสมควรแล้วก็ปรึก
ษานายอำเภอแล้วก็เล่าเรื่องความเห็นไปยังเจ้าคณะจังหวัด ก่อนนั้นก็มีการพิจารณาข้าย้ายวัดและเจ้าอาวาส
เสนอไปยังเจ้าคณะตำบลเจ้าคณะอำเภอ เสร็จแล้วเมื่อเจ้าคณะตำบล เจ้าคณะอำเภอ เห็นสมควรจะย้ายวัดให้หน้า

ปรึกษานายอำเภอขอยื่นความเห็น ไปยัง เจ้าคณะจังหวัด และนอกจากนี้ยังนำข้อความในข้อ 6 อีก 2 ข้อ 3 ข้อ 4 มาใช้บังคับ ข้อ 2 คือ เจ้าคณะเห็นสมควร นำปรึกษา เจ้าคณะจังหวัด และเสนอ เรื่องความเห็นไปยังเจ้าคณะภาค เมื่อเจ้าคณะภาคเห็นสมควรแล้ว ก็ยื่นและเสนอเรื่องไปยังกรมการศาสนา กรมการศาสนาเห็นสมควรแล้วก็พิจารณากระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขอรับความเห็นชอบ แล้วก็เสนอมหาเถรสมาคม ก็ดำเนินไปตามลำดับ จนถึงมหาเถรสมาคม มหาเถรสมาคมพิจารณาเห็นชอบ กระทรวงศึกษาธิการก็จะประกาศย้ายวัดในราชกิจจานุเบกษา ซึ่งเป็นหนังสือของทางราชการ ทั้งนี้ในเรื่องการย้ายทรัพย์สินของวัดคั้งนั้น เป็นหน้าที่ของผู้ย้ายวัดและถืออยู่ในกฎกระทรวงในข้อ 1 และข้อ 2 ไทยนิยม หมายความว่า เมื่อย้ายวัดก็มีที่ตั้งวัดใหม่ จะเอาที่ใดเป็นที่ตั้งวัดใหม่นั้น จะต้องปรากฏด้วยกฎเกณฑ์แล้วคั้งที่ผมได้เรียนมาแล้ว จะต้องประกอบด้วยอะไรบางอย่าง ที่เหมาะที่จะเป็นพำนัก อยู่ห่างจากประชาชนในรัศมีไม่เกิน 2 กม. อะไรทำนองนี้ เอาหลักเกณฑ์นั้นพิจารณา อย่างคั้งวัดใหม่อีกในการย้ายวัดอย่างนี้ เหมือนกันครับ นี่เป็นเรื่องของการย้ายวัด ต่อมาเป็นเรื่องสุดท้ายที่ผมจะถวายให้พระคุณเจ้าได้ทราบถึงการพิธีทักษิณมา กำหนดไว้ในข้อ 11 ไว้ว่า วัดที่ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาต้องได้สร้างขึ้นหรือปฏิสังขรณ์ เป็นหลักฐานถาวร อันนี้ก็มีประจำไม่น้อยกว่า 5 รูป คิดต่อกันไม่น้อยกว่า 5 ปี ฉะนั้นวัดใดวัดหนึ่ง ขอพระราชทานวิสุงคามสีมาได้ ก็ถือว่าวัดนั้นได้ปฏิสังขรณ์และสร้างขึ้น เป็นการถาวรที่จะเป็นบิกเณรมีที่อยู่เป็นการสมควร และการขอพระราชทานวิสุงคามสีมาแล้ว เป็นเรื่องของนายหลวงโดยเฉพะระถ้าหากวัดใดยังอ่อนแออยู่ พระภิกษุสงฆ์อยู่ครบบ้างไม่ครบบ้างสังฆาของประชาชนก็เสื่อมถอย อย่างนี้ละก็ไม่ขอพระราชทานวิสุงคามสีมา ต่อเมื่อเป็นหลักฐานถาวรแล้ว มีภิกษุอย่างน้อยไม่ต่ำกว่า 5 รูป อยู่คิดต่อกันไม่น้อยเป็นเวลากว่า 5 ปี คือว่าเป็นระยะเวลาพอสมควร จะเป็นพอที่พระศาสนาหรือว่าวัดนี้เจริญ รุ่งเรืองไม่ได้ก็จะอยู่ในเขตวิสุงคามสีมาได้แต่ละระยะเวลา 5 ปี อันนี้ อาจจะต้องยังไม่ต้องไปบังคับถ้าหากวัดใดคั้งอุปถัมภ์เสร็จเรียบร้อยแล้ว และกระทรวงศึกษาธิการสมควรจะรับราชทานวิสุงคามสีมา แต่มีข้อยกเว้นอีกอันหนึ่ง อาจ

จะเป็นวัดตั้งวัดขึ้นมาปีหนึ่ง หรือสองปี หรือสามปี แต่ว่าได้สร้างพระอุโบสถ เรียบร้อยพอที่พระภิกษุสงฆ์อยู่อุโบสถ
 ใดแล้ว แล้วก็เมื่อวัดได้สร้างอุโบสถใดแล้ว เป็นเรื่องแน่ว่าวัดนี้จะมีควมวิวัฒนาการอย่างนั้น พระอุโบสถก่อสร้าง
 ใดคั้ง เป็นจำนวนเงินไม่ใช่น้อยก็แสดงว่าวัดนั้นพอที่จะดำรงเป็นวัดอยู่ได้ ต่อไปก็กฎกระทรวงอันนั้นก็ เป็นข้อยกเว้น
 อีกอันหนึ่งไม่ต้องถึง 5 ปี ลัก 2-3 ปีก็ขอพระราชทานวิสุงคามสีมาได้แล้ว ที่นี้การขอพระราชทานวิสุงคามสีมานี้
 เจ้าอาวาสได้รายงานขอพระราชทานวิสุงคามสีมาต่อเจ้าอาวาสตำบลและอำเภอ ขอทั้งสองทางนะครับ ที่นี้เจ้า
 คณะตำบล เจ้าคณะอำเภอเห็นสมควร เช่นนั้นก็นำปรึกษานายอำเภอ แล้วเสนอเรื่องและความเห็นไปยังเจ้าคณะ
 จังหวัดและก็ทำความในข้อ 6 วัด 2 วัด 3 ว่าเจ้าคณะจังหวัดพิจารณาแล้ว ก็นำปรึกษาไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด
 แล้วก็นำไปเสนอเจ้าคณะภาค เจ้าคณะภาคพิจารณาแล้วก็จะส่งเรื่องไปยังกรมการศาสนา เป็นไปตามลำดับเอามา
 เป็นการพิธีของพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อกรมการศาสนาเห็นสมควรวัดใดเห็นสมควรจะได้รับวิสุงคามสีมา
 แล้วก็ขอให้ทำความกราบทูลแก่พระสังฆราช เพื่อมาลงอนุมติเสียก่อน เมื่อพระสังฆราชลงอนุมติก็นำเรื่องกราบทูล
 ศึกษารักษาความขึ้นกราบทูลต่อสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เพื่อรับพระราชทานวิสุงคามสีมาแล้วก็นำนายอำเภอท้อง
 ที่นั้นทั้งที่วัดนั้นตั้งอยู่ตามเขตคามเป็นการ เบิกหมายเขตที่ดินได้รับพระราชทานต่อไป เพราะในแบบการพระราชทาน
 กระแอมเคยค้นดู ก็มีกว้าง คิดเป็นเมตรกว้าง 40 เมตร ยาว 80 เมตร อะไรท่านองนี้ โดยมากในทำยนี้ เป็นประ
 กาศของนายกรัฐมนตรีรับเป็นพระราชทานองค์การของพระเจ้าอยู่หัวมาอีกที่ว่า พระราชทานวิสุงคามสีมาแก่วัดนั้น
 มีอาณาเขตกว้าง 40 เมตร ยาว 80 เมตร อะไรท่านองนี้ก็มีเขตมากก็นำนายอำเภอ เป็นผู้จักพระราชทานวิสุง
 คามสีมาเป็นส่วนหนึ่งที่พระเจ้าอยู่หัวพระราชทานมอบให้ทางพนักงานจึง
 นี้เป็นเรื่องพิธีของพระราชทานวิสุงคามสีมาก็จบในเรื่องวัดนะครับ ว่าการสร้างวัด การตั้งวัด การขอพระราชทาน
 วิสุงคามสีมาที่กระแอมได้ถวายให้พระคุณเจ้าทราบ ต่อมาก็เป็นเรื่องที่วัดและที่ศั้ววัด มาตรา 33 บัญญัติไว้ว่าที่ว่า
 และที่ขึ้นต่อวัดมีดังนี้

1. วัค คือที่ตั้งวัคคือคลองจอน เขตของวัค

2. ที่ธรณีสงฆ์ คือที่ๆเป็นสมบัติของวัค

3. ที่การะวานา คือที่ๆมีผู้อุทิศได้ผลประโยชน์ให้วัคหรือพระศาสนาในมาตรา 33นี้มีบัญญัติไว้ว่า มี 3 อย่าง

คือที่วัค ที่ธรณีสงฆ์ ที่การะตะนา อันนี้พระคุณเจ้าคงจะทราบได้ก็จถตามไป คือธรณีสงฆ์คือที่ๆเขาอุทิศให้แก่วัค

โดยเป็นกรรมสิทธิของวัค ที่การะวานานั้นยังไม่ได้ขึ้นโอนกรรมสิทธิให้กับวัคคงเป็นผลประโยชน์ เช่นให้ค่าเช่าหรือ

ว่าคอกถนเท่านั้น ยังไม่ได้เป็นกรรมสิทธิ ที่วัคและที่ธรณีสงฆ์นั้น ลักษณะพิเศษอยู่ นอกจากมากกว่าทรัพย์สินธรรม

คา มีบัญญัติไว้ในมาตรา 34 และ 35 กระณมถวายให้พระคุณเจ้าตั้งว่าที่วัคที่วัคหรือที่ธรณีสงฆ์นั้นจะโอนกรรม

สิทธิโดยบัญญัติและห้ามบุคคลใด้ออายุความขึ้นต่อสู้กับวัคในเรื่องทรัพย์สินอันเป็นที่วัคหรือที่ธรณีสงฆ์อันนี้เป็นลักษณะ

พิเศษอันหนึ่งนอกจากทรัพย์สินธรรมคา ความธรรมคา คือตามธรรมคาบุคคลใดมีทรัพย์สินอันใดอันหนึ่งจะจ่ายทรัพย์สิน

ด้วยประการใดๆ ก็ยอมจะกระทำได้ เช่นกระณมที่ดินอยู่แปลงหนึ่งอาจจะให้ใครไปเสียก็ได้ ขายก็ได้ อาจจะ

ไปแลกเปลี่ยนใครก็ได้ แต่ค่าใดๆในประการใดก็ตามใจรวมในหลักของกรรมสิทธิแต่วัคหรือที่ธรณีสงฆ์นั้นต้องมี

ข้อห้ามกฎหมาย คือวัคจะมีกรรมสิทธิเสียมิได้เป็นอันขาด เพราะที่วัคหรือที่ธรณีสงฆ์นั้นไม่ได้อุทิศให้วัคพวกนั้นโดย

จะเพาะเจาะจง แต่อุทิศเพื่อการศึกษาซึ่งเป็นส่วนรวมของประชาชน เพราะฉะนั้นที่วัคหรือที่ธรณีสงฆ์ วัคจึงไม่

อาจจะเอาไปโอนให้แก่ใครๆได้ เว้นแต่จะโอนไปโดยพระราชบัญญัติ การโอนโดยพระราชบัญญัติก็คือจะต้องมี

การผ่านสภาผู้แทนราษฎรหรือผ่านรัฐสภา คือในกรณี 2 สภา ซึ่งจะเห็นว่าเป็นพระราชบัญญัติใดซึ่งผ่านมาจากวัค

ทางรัฐสภาถือว่าประชาชนทั้งประเทศนั้นเห็นสมควรให้โอนไปได้แล้วอย่างนี้ก็ไม่ต้องโอนไปโดยพระราชบัญญัติ แต่

ถ้าหากว่าไม่มีพระราชบัญญัติแล้ว ถึงแม้วัคจะเป็นนิติบุคคลสามารถจะกระทำการใดๆต่างๆก็ไม่อาจจะมีสิทธิเอาที่

ของวัคหรือที่ธรณีสงฆ์ไปโอนให้แก่ใคร ใคนี้ก็เป็นประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งคือการยกอายุความขึ้นมาต่อสู้ที่วัคและ

ที่ธรณีสงฆ์ อันนี้กระณมจะต้องขอเรียนไปทางประมวลกฎหมายแพ่งพานิชของเราในมาตรา 1382 เสียก่อนคือทรัพย์สิน

สินของเรา สมมุติว่ากระณมที่ดินอยู่แปลงหนึ่งแล้วกับบ่อยปะละเลยที่ดินนั้นไม่ได้ไปดูแลที่ดินนั้นไม่ได้ไปเอามาทำ

ประโยชน์ แก่นาย ก. เข้ามาทำประโยชน์ก็คือเอาเป็นของนาย ก. จะโดยเข้าใจจะโดยเป็นการยื้อแย่งใคร
จะเข้าใจว่าเป็นที่ๆไม่มีเจ้าของก็ตามถ้าเป็นที่ดินที่กระผมว่าแล้วนำมาเปิดเผยโดยแสดงเจตนาเป็นเจ้าของถึง
17/11 ปี 10 ปี นาย ก. ก็จะไต่กรรมสิทธิ์ที่ดินของกระผมไป เรียกว่าได้ไปทางอายุความ ซึ่งทางภาษาของนัก
กฎหมายเรียกว่าในทางต่อการครอบครองโดยตลอด ผมก็ต้องเสียสิทธิในที่ดินไป อันนี้เรียกว่าเสียไปโดยอายุ
ความ แต่หากว่าผมฟ้องร้องนาย ก. นาย ก. ก็ยกความคั่งนี้ขึ้นมาต่อสู้ได้ว่า เขาครอบครองที่ดินของกระผม
มา 10 ปีเขาก็ครอบครองโดยเจตนาโดยเป็นเจ้าของครบถ้วนตามกฎหมายบัญญัติไว้แล้ว เขาจึงไต่กรรมสิทธิ์ครอบ
ครองแสดงว่านาย ก. ยกอายุความขึ้นต่อสู้ในที่ของกระผมได้แก่ที่วัดและที่ธรณีสงฆ์ กฎหมายบัญญัติห้ามไม่ให้บุคคล
ใดๆยกอายุความขึ้นมาต่อสู้และที่วัดและที่ธรณีสงฆ์ ไม่ว่าบุคคลนั้นจะครอบครองที่ธรณีของวัดหรือที่ของธรณีสงฆ์นับ
เป็นเวลา เป็นร้อยปีพันปีอย่างนี้แล้วจะมาอ้างว่าเขาที่ดินนั้นเป็นของตัวเองอย่างที่บุคคลธรรมดาจะอ้างกันนั้นไม่ใ
ก็เหตุผลก็จะเห็น เป็นไปอย่างที่ผมได้กล่าวมาแล้วว่าเป็นเรื่องวิของการกระทำอีกอันหนึ่งก็เป็นลักษณะพิเศษที่วัดและ
ที่ธรณีสงฆ์ก็คือว่าไม่อยู่ในการรับนิคมชอบของการบังคับ เรื่องนี้เป็นเรื่องบังคับของคดีทางแพ่งหรือทางอาญาก็ตามนะ
ครับ คือการบังคับคดีนั้นหมายความว่า เมื่อบุคคลใดแพ้วความทางศาลจะต้องใช้เงินทองทรัพย์สินใดๆให้แก่ผู้ชนะคดี
แล้วไม่ใช่จะถูกบังคับคดียึดเอาทรัพย์สินนั้นขายทอดตลาดก็เป็นเงินใช้ให้แก่เจ้าหนี้ตามเห็นชอบซึ่งจะเรียกกันว่า
ทรัพย์สินของลูกหนี้จะเอาไปใช้ไต่คดีก็เช่นเดียวกันตามนิติบุคคล ตามกฎหมายแพ่งและอาชจะต้องเป็นลูกหนี้ชาวบ้าน
ก็ได้และวัดอาจถูกฟ้อง วัดอาจแพ้ก็ได้จะต้องใช้เงินใช้ทอง แล้ววัดไม่มีเงินใช้แบบนี้ ก็ถ้าหากไม่มีกฎหมายมาตร
านี้บัญญัติไว้เจ้าหนี้เขาก็ยึดเอาที่ดินที่วัดหรือที่ธรณีสงฆ์ซึ่งบังคับคดีขายทอดตลาดเสีย ถ้าเป็นอย่างนี้ เมื่อมีกฎหมายบัญญัติ
ห้ามไว้วัดก็เดือดร้อนขึ้น ก็หมายความว่าถึงวัดก็เดือดร้อนเพราะไม่มีที่อยู่เขาจะเอาไปหมกแค้นนี้พระคุณเจ้าต้องเป็น
ผู้เข้าใจว่าเพราะที่วัดและที่ธรณีสงฆ์เท่านั้นไม่ไ้รวมถึงทรัพย์สินอื่นๆของวัดประการอื่นและมีผู้คิดให้กับวัดอะไรอย่าง
นี้ก็หมายความว่าไม่ใช่ที่วัดและที่ธรณีสงฆ์ ซึ่งเป็นลักษณะพิเศษครับ ของที่วัดและของที่ธรณีสงฆ์ มาตราต่อมาก็คือ

คือว่าในเรื่องของการดำเนินการวัด คือวัดหนึ่ง มีเจ้าอาวาสรูปหนึ่งหรือจะให้เป็นการสมควรมิให้เจ้าอาวาสหรือรองเจ้าอาวาส หรือผู้ช่วยเจ้าอาวาสอยู่ก็ได้ อันนี้ก็ไปตามหลัก เมื่อมีวัดเกิดขึ้นมาแล้ว ก็ต้องมีผู้ดำเนินการของวัดซึ่งตามกฎหมาย วัดเป็นนิติบุคคลจะต้องมีผู้แทนดำเนินการ การแสดงเจตนาของวัดให้ปรากฏขึ้นได้อย่างไรก็ดำเนินการให้ปรากฏทางที่แห่งที่ทางที่เจ้าอาวาสแห่งวัด ฉะนั้นวัดจึงต้องมีเจ้าอาวาสเป็นผู้ดำเนินการ ส่วนเจ้าอาวาสจะมีหน้าที่ใค้อ่านอย่างไรนั้น กฎหมายบัญญัติไว้ในมาตรา 37 และ 38 กระผมจะขออ่านให้พระคุณเจ้าฟังว่า

1. มีหน้าที่ดูแลรักษาวัด ท่อกิจการและศาสนาสมบัติของวัดให้เป็นไปด้วยดี
2. ปกครองและสอดส่องในบรรพชิตและคฤหัสถ์ใหม่ที่อยู๋หรือที่พำนักอาศัยอยู่ในวัดหรือปฏิบัติตามพระธรรมวินัย กฎมหาเถรสมาคมข้อบังคับระเบียบหรือคำสั่งของมหาเถรสมาคม
3. เป็นธุระในการศึกษาอบรมและสั่งสอนพระธรรมแก่บรรพชิตและคฤหัสถ์ คือให้ความสะดวกใจในการบำเพ็ญกุศลอันนี้เป็นหน้าที่ของเจ้าอาวาส ส่วนอำนาจนั้นจะมีบัญญัติไว้ในมาตรา 38 เหมือนกัน คือในบรรพชิตและคฤหัสถ์ซึ่งจะได้รับอนุญาตของเจ้าอาวาสเข้าไปอยู่อาศัยในวัด
4. สั่งให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ซึ่งไค้อยู่ในโอวาทของเจ้าอาวาสก่อนจะขึ้นจากวัด
5. สั่งให้บรรพชิตและคฤหัสถ์ที่มีอยู่หรือพำนักอาศัยอยู่ในวัดทำงานภายในวัดหรือทำมาวัดโทษในเมื่อบรรพชิตหรือคฤหัสถ์ในวัดนั้นประพฤติผิดตามคำสั่งของเจ้าอาวาสซึ่งไค้สั่งโดยชอบด้วยพระธรรมวินัยมหาเถรสมาคม ข้อบังคับนี้เป็นอำนาจของเจ้าอาวาสกระผมก็ไค้ ส่วนในกรณีที่ยังไม่มีเจ้าอาวาสนั้น